

KÖZLEMÉNY

TÁRSADALOMSTATISZTIKAI SZAKOSZTÁLY ALAKULT A MAGYAR SZOCIOLÓGIAI TÁRSASÁG KERETEIN BELÜL

Az MSZT számos szakosztálya, illetve a szakosztályokhoz tartozó kutatók körében már hagyományosnak tekinthető a társadalomstatisztikai adatok iránti érdeklődés, hiszen a mikroszociológiai kutatásokhoz a makro-vizsgálatok eredményei nélkülözhetetlen értelmezési keretet adhatnak.

A nagy adatgazdák és a tudományos célú adatfelhasználók közötti hatékony együttműködés mindkét félnek érdeke, tekintve, hogy az eredmények közös hasznosítása, illetve az adatgyűjtésekkel kapcsolatos elméleti, módszertani és gyakorlati tapasztalatok kicserélése alapvető feltétele a szakmai fejlődésnek.

Úgy véljük, hogy a fentiekben vázolt célok megvalósításához nélkülözhetetlen az, hogy az adatgazdák és a felhasználók közötti párbeszédre, illetve együttműködésre – az eddigieknél hatékonyabb – intézményes keretek jöjjenek létre. E célhoz való közeledés érdekében fontosnak tartottuk az MSZT keretén belül – egy hiánypótló szerepet betöltő – Társadalomstatisztikai szakosztály megalakítását.

Érdemes megemlíteni a megalakulás előzményét is, nevezetesen azt, hogy ez év június 8-án a Magyar Statisztikai Társaság (MST) Társadalomstatisztikai szakosztálya, a Magyar Szociológiai Társaság (MSZT) Gazdaság-szociológiai szakosztálya, valamint az MTA Közgazdaságtudományi Intézetének Adatbankja műhelykonferenciát szervezett a 2011-re tervezett népszámlálás kapcsán.

A szervezők összegezték a nagy érdeklődés mellett rendezett konferencia tapasztalatait, amelyek alapján – a továbbiakat illetően – két javaslat is felmerült fel:

(1) az MSZT keretein belül célszerű lenne létrehozni egy Társadalomstatisztikai szakosztályt.

(2) A szakma- és a műhelyközi kapcsolatok erősítése szempontjából kívánatos lenne egy olyan műhely létrehozása, amely megfelelő keretet adhatna a közös szakmai rendezvényeknek.

Ez utóbbi javaslatnak megfelelően, a fenti három szervezethez tartozó közgazdászok, statisztikusok és szociológusok kezdeményezése alapján létrejött a „Fényes Elek Műhely”, és a jövőbeli szakmai rendezvényeket ennek keretében kívánjuk szervezni, amelyhez alapvetően a Budapesti Corvinus Egyetem biztosítja majd a helyszínt.

A névadót – a 19. század derekán alkotó –, Fényes Eleket a társadalomtudományok terén olyan polihisztornak tekinthetjük, akinek tevékenysége számos tudományágban nyomon követhető.

A három terület képviselői szimbolikus jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy szakmai rendezvényeiket a neves társadalomtudós nevével fémjelzik, mert egyrészt mindegyik tudományág szempontjából „vállalható” a névadó példaadó, tudományos munkássága, másrészt szellemisége a mai fogalmak szerinti interdiszciplináris jelleghez köthető. A tudományágak mai, nagymérvű specializáltsága – számos előny mellett – nem kevés hátrányt is hordoz magában, és a szellemi „gyökerekhez” való visszatérés egyúttal az egyes tudományágak közötti szervezettebb szakmai kapcsolatok iránti elkötelezettséget is sugallni kívánja.

AZ ÚJ SZAKOSZTÁLY LÉTREHOZÁSÁNAK CÉLJA

Alapvető cél, hogy az empirikus makroszociológiai kutatásokkal (is) foglalkozó társadalomkutatók számára létrejöjjön egy olyan szellemi műhely:

- amely *megfelelő kereteket biztosít* a társadalomstatisztikai adatgyűjtésekkel kapcsolatos műhelyviták és más hasonló rendezvények megrendezésére;
- a szakosztály – a társadalomstatisztikai adatgyűjtések széleskörű tematikája következtében – *integratív szerepet vállal* a műhely- és intézményközi szakmai kapcsolatok aktivizálásában, ily módon egyfajta „híd” szerepet tölthet be a különböző megközelítéseket alkalmazó szakemberek között;
- a szakosztály *kezdeményező szerepet* vállal a magyar statisztikai szolgálat tagjainál az egyes adatgyűjtésekkel kapcsolatos szakmai konferenciák megrendezésére;
- *támogatja azokat a civil szakmai kezdeményezéseket*, amelyek a társadalomstatisztikai adatgyűjtések széleskörű felhasználását és hozzáférhetőségét, illetve a társadalomstatisztikai célra is hasznosítható adminisztratív nyilvántartások kellő hasznosítását szolgálják;
- *fontos szerepe lehet az elméleti-módszertani megközelítések, valamint a gyakorlati eljárások* (a „mindennapi” statisztikai gyakorlat) közötti jobb összhang és kapcsolat megteremtésében;
- szakmai fórumok szervezésével *törekszik a mikro- és a makroszociológiai vizsgálatok közötti szerves kapcsolat kialakítására*.

Az itt említett célok és törekvések már korábban is megjelentek a Szociológiai Társaság életében, és ezekre a korábbi tapasztalatokra alapozva most hiánypótló jelleggel kívánjuk ezeket megvalósítani.

A tematika széleskörűségéből fakadóan *az új szakosztály tevékenysége átmetszi a hagyományos tudományszerveződési kereteket*, hiszen a társadalomstatisztikai adatgyűjtések – a társadalmi rétegződés és életkörülmények vizsgálatoktól, az egészségügy-statisztikai felvételeken keresztül egészen a deviáns jelenségek megfigyeléséig – nagyon sok területet fognak át. Fentiekből az is következik, hogy az új szakosztálynak szoros együttműködést kell kialakítani az egyes „szakszociológiai” területeket lefedő szakosztályokkal.

FŐ TEVÉKENYSÉGFORMÁK

A szakosztály évente legalább két szakmai rendezvényt szervez, és évente egyszer beszámol a tagságnak a tevékenységéről, illetve előterjeszti a következő időszakra (évre) szóló munkaprogramját.

A szakmai programok zömét műhelykonferenciák keretében rendezzük meg, amelyek napirendre kerülnek:

- a szélesebb értelemben vett társadalomstatistikai, demográfiai adatgyűjtésekkel kapcsolatos szakmai kérdések;
- konkrét adatgyűjtési és kutatási tervek, valamint az ezek alapján készített értékelések megvitatása, a – nagy adatgazdák, valamint adatfelhasználók képviselőivel közösen szervezett – szakmai rendezvényeken.

*

A szakosztály létrehozásával kapcsolatos szándéknyilatkozatot jóváhagyásra eljuttattuk az MSZT elnökségéhez. A várhatóan pozitív döntésben bízva 2009 őszére tervezzük a tisztségviselők megválasztását is célzó szakosztályi alakuló ülést.

Reméljük, hogy kezdeményezésünkkel sok kutató érdeklődését felkeltjük, és amennyiben egyetértenek a céljainkkal és a szakosztályhoz csatlakozni kívánnak, akkor kérjük, hogy Harcsa Istvánhoz (e-mail: istvan.harcsa@ksh.hu) juttassák el kérésüket.

A kezdeményezők

*Csizmady Adrienne
Harcsa István
Hrubos Ildikó
Lengyel György
Nagy Péter Tibor
Tardos Róbert*

nevében *HARCSA István*